

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXI.

V Celovcu, 31. julija 1902.

Štev. 31.

Vabilo

k

XVII. redni veliki skupščini

družbe sv. Cirila in Metoda

v Ilirski Bistrici,

v četrtek, dné 7. avgusta 1902. leta.

Vspored:

- I. Sv. maša ob 1/2 10. uri v dekanijski cerkvi.
- II. Zborovanje ob 11. uri v hotelu „Ilirija“.

1. Prvomestnikov nagovor.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Nadzorništva poročilo.
5. Volitev*) jedne tretjine družbenega vodstva.

Po pravilih izstopijo letos naslednji udje družbenega vodstva: 1. Tomo Zupan. 2. Ivan Hribar. 3. Luka Svetec. 4. Ivan Šubic.

6. Volitev*) nadzorništva (5 članov).
7. Volitev razsodništva (5 članov).

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, dné 15. julija 1902.

Prvomestnik:

Podpredsednik:

Tomo Zupan.

Luka Svetec.

Pristavek.

1. Dné 7. avgusta odhod iz Ljubljane z brzovlakom ob 5. uri 59 minut, s poštnim vlakom pa ob 4. uri 54 minut zjutraj.
2. Po zborovanju skupni obed v hotelu „Ilirija“ ob 1. uri. Radi obeda se je udeležencem zglasiti do 5. avgusta z naslovom: „Tvrda Žnideršič & Valenčič v Ilirski Bistrici.“ — Kuvert brez vina stane 3 krone.
3. Odhod iz Ilirske Bistrice proti Ljubljani z brzovlakom ob 9. uri 27 minut, s poštnim vlakom pa ob 6. uri 38 minut zvečer.

*) Iz § 14. glavnih pravil: Velike skupščine se udeležujejo s posvetovalno in glasovalno pravico . . . b) pokrovitelji; c) udje družbenega vodstva; d) udje družbenega nadzorništva in razsodništva in e) podružnični zastopniki.

Število podružničnih zastopnikov se ustanavlja tako, da je na vsacih 50 družbenikov eden zastopnik; vendar pa mora vsaka podružnica najmanj po enega imeti.

Iz § 15.: Podružničnim zastopnikom je dovoljeno poblastiti namesto sebe kogarkoli izmed družbenikov.

Iz § 16.: Vsako leto izstopi ena tretjina družbenega vodstva. Nadzorniki in razsodniki pa se volijo vsako leto iznova.

Liberalizem svoje otroke žré.

Vsakomur je znano, kako slabo gospodari vsakteri liberalni gospodar; ti ljudje so sicer zelo premeteni, oni znajo služiti na vseh stranéh — a konečno obgospodari eden za drugim. Kakor posamni gospodar, tako gospodarijo tudi dežele in države. Za Koroško je to dejstvo pred kratkem nekdo dokazal s številkami: Nižje-Avstrijska plačuje deželni doklad 27%, Štajerska in Kranjska 40%, Šlezija 43·6%, Koroška 65%.

Na Koroškem vlada liberalizem brezpogojno že ves čas, odkar se voli — in tak je sad!

Deželni davkov pride na eno osebo: na Predarelskem 1·42 K, v Galiciji 4·24 K, na Tirolskem 2·96 K, na Kranjskem 3·88 K, na Češkem 3·96 K, na Štajerskem 4·48 K, na Zgornjem Avstrijskem 5·14 K, na Nižje Avstrijskem 5·94 K, v Solnogradu 5·96 K, na Koroškem 6·16 K.

Na Koroškem plačujemo deželnega davka skoro da petkrat toliko, kakor na Predarelskem, ki je najbolj odločno krščanska dežela v Avstriji.

In ni resnica, da bi moralo pri nas tako biti. Liberalcem gre za oblast in čast, in da jih pristaši vedno zopet volijo, jim morajo neprenehoma dovoljevati iz deželne blagajne zdaj za to, zdaj za ono.

Bralci „Mira“, shranite si ta list, in pokažite ga liberalnim kmetom pri volitvah — tako liberalizem svoje vernike tepe, in požira tiste, ki so mu pomagali na noge! Vsedi se zdaj in poglej v davčno knjžico! Če imaš 200 kron cesarskega davka, moraš plačati 130 kron še deželi. Koroška ni Bog si vé kako nesrečna in pusta dežela, zato lahko rečemo, da je najmanj ena tretjina davkov od liberalcev zapravljen denar — to je pri tebi, ki plačaš 130 K — 43 K, v vsi deželi 800.000 K in za vsakega Korošca od otroka, ki v zibelki kriči, do berača, prosečega od durij do durij, 2 K 15 vin., tako drag je liberalizem, zato je pa tudi — v časti!

Pozor!

„Bliza se železna cesta!“

IV.

Sedaj nas čaka pa še eno, skoraj enako važno vprašanje: Kako naj se zavarujemo proti pogub-

nemu vplivu tuje politike, ki bi vzbudila med nami — kakor na Koroškem in Štajerskem — mnogo narodnih mlačnežev, odpadnikov in izdajic? — Temu vprašanju je težko odgovoriti sedaj, ko imamo celó pod domačo streho ljudi naše krvi, ki prodajajo za Judežve groše tujcem nas in naše narodne svetinje. — Toda, če tudi ima biti moj glas le „glas vprijočega v puščavi“, opomni hočem vendar svoje rojake, svetovati jim hočem kot brat bratu:

1. Zavedajte se svoje narodnosti!

Če hočete iztrgati strupeno želo tuji, osobito prusko-židovski politiki, bodite proti tujcem prijazni, a poleg tega resni in odločni, in ne pozabite njim nasproti nikdar, da ste Slovenci. — To bo vplivalo na tujce, da nam ne bodo mogli stopiti preblizu, to jim bo vcepilo spoštovanje do nas.

2. Ne sramujte se slovenski govoriti!

S tuji in vpricho tujcev ne sramujte se nikdar govoriti svojega materinega jezika, ampak delajte celo na to, da se bodo tuji čutili primorani z vami govoriti po naše. To pravilo je povsem pravično in utemeljeno in nobeden trezno misleč tujec vam ne bo mogel zameriti, ako boste dosledno po tem pravilu delali. Ljubezen do bližnjega se popolnoma lahko strinja s pametno narodno samozavestjo in z zmernim narodnim ponosom.

3. Ne dajte novčiča za tuje, nam sovražne naprave!

Nikdar ne podpirajte ne duševno, ne gmetno tujih političnih naprav: društev, šol, knjig, časnikov, ki rujejo zoper obstanek in blagor našega naroda. S tem pokažete nasprotnikom najlepše, da poznate črne namene, iz katerih zajemajo ogenj v brezobzirnem boju, ki ga bítejo proti nam.

4. Ne bodite pred tuji suženjsko-ponižni!

Ne metajte se tujcem suženjski pod noge, tudi ako ste v svoji domovini pri njih v službi. Zavedajte se s ponosom vselej, da ste vi na svoji zemlji, tuji so pa na vaših tleh le — prihajaci. V službi bodite jim zvesti, a svojo narodno zavest in čast čuvajte pred njimi kot — oko, nedotakljivo . . . Uma ste bistrega, bodite še narodno probujeni in značajni, in povem vam: če tudi bo tujec gospod, vi pa njegovi služabniki, mogel vas ne bo ne prezirati, ne zaničevati.

bi ne poskusil?“ — Zato je odgovoril: „Dobro, očka moj, pridem!“

Starec mu pogleda v oči — in se odstrani.

Jedva je drugo jutro zasvitalo, se je Džiaffar že odpravil na bazar. Starec ga je čakal, opiraje se s komolci na mramornato ograjo vodometa. Molče prime starec Džiaffara za roko in ga privede na majhen vrt, obdan krog in okrog z visokim ozidjem. Ravno sredi vrta je rastlo na zeleni trati čudne vrste drevo. Bilo je podobno cipresi, samo listi na njem so bili čudne barve.

Troji sadovi, tri jabolka, so visela na tankih navzgor obrnjenih vejah: prvo srednje velikosti, podolgasto, mlečnobelo; drugo večje, okroglo, živordeče; tretje drobno, sesušen, orumenelo.

Celo drevo je tiho šumelo, čeprav ni bilo nobenega vetra. Zvenelo je tanko in otožno, kot bi bili listi stekleni; videlo se je, drevo je čutilo, da se mu bliža Džiaffar.

„Mladenič!“ — reče starec. — „Izberi, katerega teh sadov hočeš, in vedi: če utrgaš in sneš belo jabelko, — boš umnejši kot vsi ljudje; če utrgaš in sneš drugo, — boš bogat, kakor žid Rotšild; če pa utrgaš tretje in je sneš, — boš se priljubil starim ženskam. Odloči se! . . . in ne mudi se dolgo! V jedni mi bodo sadovi uveli in drevo bo izginilo s površja zemlje!“

Džiaffar povesi glavo — in se zamisli. — „Kaj naj storim?“ reče polglasno, kot bi se posvetoval sam s seboj. — „Če postanem, kdo vé kako, umen — morda še živeti ne bi hotel več; če postanem bogatejši kot ves svet mi bodo vsi zavidali mojo srečo, bolje bo, jaz utrgam in snem tretje zgrbančeno jabelko!“

In to je tudi storil! Starec pa se je nasmehnil s svojim brezzobim obrazom in rekel: „O, ti pametni mladenič! Ti si izbral dober del! Kaj ti je treba belega jabolka? Ti si itak umnejši kot Salomon. — Rdeče jabolko ti tudi ni potrebno. . . . Saj boš tudi brez njega bogat. Samo da te radi tvojega bogastva nihče ne bo zavidal.“

„Povej mi starec“, reče veselja drhteč Džiaffar: — „kje živi mati našega slavnega kalifa po božji milosti?“

Starec se mu je poklonil do tal in pokazal mladeniču pot.

„Kdo v Bagdadu ne pozna solnca celega sveta, znamenitega Džiaffara?“

4. Poslednje svidenje.

Midva sva bila nekdanj mirna, dobra prijateljca . . . Toda prišel je slab trenutek, in šla sva narazen kot sovražnika.

Prešlo je mnogo let . . . In glej, prišel sem v mesto, kjer je on živel, in sem zvedel, da je smrtno bolan, da ni upanja, da bi ozdravel — in da želi mene videti.

Odpravil sem se k njemu in stopil v njegovo sobo . . . Najini pogledi so se srečali. Komaj sem ga mogel spoznati. Bog! kako ga je pograbil bolezen!

Žolt, sesušen, popolnoma plešast, z ozko sivo brado je sedel v posebno izrezani srajci . . . Na prsni ni mogel strpeti niti najlažje obleke. Zdjaj pa zdaj je stegnil proti meni svojo strašno suho, rekel bi, oglodano roko, s težavo zašepetal nekoliko nerazumljivih besed. Ali je bil to pozdrav, ali karanje — kdo vé? Onemogle prsi so se dvigale —

PODLISTEK.

Iz „pesmij v prozi“.

(Spisal J. S. Turgenjev. Iz ruskega prevlel J. Grafenauer.)

3. Vzhodna pravljica.

Kdo v Bagdadu ne pozna velikega Džiaffara, solnce celega sveta?

Nekoč — mnogo let je že minulo od tistega časa — on je bil še mladenič — sprehajal se je Džiaffar v okolici Bagdada. Naenkrat začuje nek hripav krik: nekdo je obupan klical na pomoč.

Džiaffar se je odlikoval med svojimi vrstniki po svoji razumnosti in premišljenosti, imel je mehkočutno srce in zaupal je svojim močém.

Pohitel je torej tja, odkoder je začul krik in zagledal slabotnega starčka, katerega sta pritisknila dva razbojnika k mestnemu ozidju, hoteč ga oropati. Džiaffar zagradi za svojo sabljo in se zakadi v roparja; eden obleži ubit, drugemu se je posrečilo uteči.

Osvobojeni starec je padel pred svojim rešiteljem na tla, in ko je poljubil rob njegove obleke, zakliče: „Hrabri mladenič, tvoja velikodušnost ne bo ostala brez plačila. Na vitez sem jaz — ubog berač, pa samo na vitez. Jaz nisem navaden človek. Pridi jutri zjutraj zarana na glavni bazar (trg); jaz te bom čakal pri vodometu — in ti se boš prepričal o resničnosti mojih besed.“

Džiaffar je mislil: „Na vitez je ta človek res berač; toda — kaj se ni že vse dogodilo? Zakaj

5. Držite se zvesto domačih izročil in običajev!

Ogibajte se nespametnih tujih navad ter ostanite raje pri svojih v vsem, kar se tiče gospodarstva, mode v obleki, družinskega in posebno verskega življenja. — Vaše družinsko, národno in versko življenje naj bode tujcu svetišče, kateremu si ne bo upal drugače približati se, kakor z največjim spoštovanjem.

6. Stariši, čuvajte svoje otroke kot punčico v očesu!

Bodite vneti za domačo šolo, v kateri se učijo otroci najpotrebnejših rečij za življenje, da ne bodo, ko dorastejo, radi svoje nevednosti tujcem v zasme in podlaga njihovi peti, veri in národu pa v nečast in sramoto. Nevednost je smrt verske in národne zavesti, — národnost brez vere je pa — zlata palača v zraku.

Ne pozabite osobito opomina, ki so vam ga dali avstrijski škofje v zadnjem pastirskem pismu: „Jako nevaren sovražnik vere je slab, neverški tisk. Zato se varujte njega in njegovih škodljivih proizvodov. Imejte in podpirajte katoliške liste in časopise in ne trpite v svojih hišah in družinah spisov in listov, ki zanašajo strup nevere in nepravosti v neizkušena srca“.

Stariši, vsprejmite v resnih časih resno besedo svojih škofov! — Proč iz vaših družin z židovskimi listi, proč z neverškim in nesramnim berilom. — Zamašite črno žrelo onega ognjenika, ki bruha že mnogo let smrad in žveplo na naše ubogo ljudstvo, tako, da se naši očetje in ž njimi cele družine z nedolžnimi otročiči vred že potapljujejo v blato neverstva in nepravosti.

A ne samo za domačo šolo, dragi stariši, bodite vneti, ampak tudi za mestno. Pošiljajte tje več otrok, kakor doslej. Ni pa potrebno, da bi moral vsaki vaš otrok končati vseh sedem ali osem šol; to je le za tiste, ki so poklicani v višje stanove. Manj nadarjene vzemite domov iz tretje, četrte ali pete šole. Česar so se naučili v šoli, bodo prav lahko uporabili doma pri kmetijstvu; ker izšolan duh je bistrejši za vse. Na Nemškem, Francoskem in Angleškem je mnogo kmetov, ki so končali po več latinskih ali realnih šol. Taki posestniki in očetje, ki so bili v šolah, so potem doma v svoji družini nekaki domači učitelji in imajo navadno prav bistroumne in nadarjene otroke. Pri nas je seveda malo starišev dovolj premožnih, da bi mogli enega ali več otrok vzdrževati celo vrsto let v mestnih šolah; vendar se dobé dandanes pridnim otrokom prav lahko večje ali manjše podpore. Zasebni blagi dobrotniki in razni dobrodelni zavodi so pridni mladini v mestnih šolah po možnosti vedno odprta zavetja. Sicer bi pa tudi občine — ako bi jim bilo dandanes dovoljeno misliti na skupno korist — lahko nekoliko podpirale kakega dijaka. Saj bi bili taki izšolani mladeniči in možje potem celi občini v čast in korist. Od tega, kar sem v svojem spisu priporočal, navsvetoval in zabičeval, zdelo se bo to in ono marsikomu nemogoče. Prepričan sem tudi sam, da vsak posameznik mej nami ne bo mogel, tudi če bi še tako odločno hotel, izvršiti vsega tega; vendar bo pa vsak lahko storil nekaj, vsi skupaj pa — ako ne vsega — vsaj mnogo.

in na medlih zenicah rdečevnetih očij trpina sta se zalesketali dve drobni solzici.

Srce me je zbolelo. Sedel sem na stol poleg njega, nehoté sem povsíl oči pred to strašno zdelano človeško razvalino, in mu tudi ponudil roko.

Začudil sem se, da njegova roka ni prišla za mojo.

Začudil sem se, da med nama sedi visoka, tiha, bela ženska. Dolga obleka jo pokriva od nog do glave. Nikamor ne gledajo njene globoke blede oči, ničesar ne govore njene blede stroge ustne.

Ta ženska je združila najini roki. — — Ona je naju pomirila za vselej.

Dà. — — Smrt je naju pomirila.

Smešničar.

* Gost sedi pri mizi v krčmi ter gleda pred seboj na krožnik poln juhe, toda on je ne vzame. Hitro priteče na to krčmarica ter ga vpraša, ali mu ne diši juha? „Ne morem“, odgovori jej gost, „ne morem je jesti“. „Oj“, reče krčmarica, „prinesem vam pa druge!“ Kmalu je druga juha na mizi in gost jo vlije na krožnik, pa dene roke križem, ne poskusivši juhe. „Kaj“, praša ga krčmarica, „ali tudi te ne morete jesti?“ „Ne morem“, reče gost na kratko. Krčmarica mu prinese tretje, pa godi se jej, kakor pri prvi in drugi. „Za božjo voljo!“ vsklikne nato, „kaj vam je, gospod, da ne jeste pri nas juhe?“ „Oh“, nategne gost, „saj bi jo jedel, toda žlice, žlice nimam“.

* **Dá misliti.** Sodnik: „Ali ste bili zaradi tatvine že kaznovani?“ — Obtoženec: „Kaznovan še ne.“

Koroški deželni zbor.

18. seja dné 21. julija. Z poročila dež. odbora se vidi, da je morala dežela za zavarovanje za živino doplačati 16.000 kron. — Učiteljskemu društvu v Celovcu se dovoli za razstavo učil 200 K. — Dovolj se več podpor.

19. seja dné 22. julija. Za deželno hipotečno banko je dežela lani plačala 3925 kron. V tej seji se je razvila tudi nepričakovana šolska debata in čuli so učitelji svojo obsodbo iz ust svojih mogočnih prijateljev — liberalcev!

Kje so uspehi?

Zveza učiteljev je namreč prosila, naj se prenaredi šolska postava v nekaterih točkah. Na to je predlagal juridično-politični odsek: Deželna šolska postava se za sedaj ne prenaredi. Dež. odboru se naroči, naj obravnava z deželnim šolskim svetom o disciplinarnem postopanju, o pokojnini učiteljev, njihovih udov itd., ter naj o tem poroča v prihodnjem zasedanju.

Posl. grof Lodron se ujema s temi predlogi ter pravi: Vsako leto prihajajo želje in prošnje učiteljev, a treba vendar enkrat tudi vprašati, kje pa so uspehi šole? Zato predlaga: Dež. odboru se naroči, da dela pri c. kr. dež. šolskem svetu na to, da se v poročilih okrajnih šolskih svetov vsako leto navedejo tudi učni uspehi ljudskih in meščanskih šol. — Govornik opozarja tudi na neljube razmere v nekem krajnem šolskem svetu.

Posl. Jan. Huber podpira ta predlog in pripoveduje, kako je nek učitelj, ko se je krajni šolski svet zoper njega pritožil, tožil ude in so morali ljudje 70 kilometrov daleč k sodniji. To vendar ne gre, da delajo učitelji z ljudmi, kar hočejo.

Posl. dr. Artur Lemisch se je seveda moral potegniti za učitelje in zato udrihati po duhovnikih! Pravi, da se „črna moč“ razširja na vseh straneh. (Posl. Jan. Huber: „Le ne bojte se nas!“) V tem slučaju se zopet zamenja šola z učitelji. Besede predgovornikov kažejo, kake nezdrave razmere dostikrat vladajo med krajnimi šolskimi sveti in učitelji. Predlaga, naj se povprašajo krajni šolski sveti po deželi o stanju šol. Tako se bo zvedelo mnenje ljudstva. (To bo bob ob steno! Saj je znano, kako v premnogih krajnih šolskih svetih odločujejo le učitelji. Bodo-li morda ti poročali — zoper sebe?)

Posl. Jan. Huber utemeljuje svoj predlog, naj se pogorelecem v Kotičah za 5 let odpustijo deželne doklade. Za ta predlog glasujejo samo posl. Einspieler, Grafenauer in Huber, in se zato predlog niti odseku ne odkáže!

20. seja dné 23. julija. Posl. Grafenauer vpraša vlado v zadevi občinskih volitev v Rižah. — Obširen razgovor se vrši o gozdarskih zadevah (servitutih). Deželnemu odboru se naroči, da napravi načrt nove postave.

Predloga poslanca Einspielerja za poškodovane v velikovškem okraju in posl. Černika za one v labudski dolini se odklonita! Poročevalec Ghon pravi, da so izdatki v proračunu že preveč narastli. Za ubogega kmeta niti beliča — to je menda vodilo liberalne večine našega deželnega zbora! Volilci naj si to dobro zapomnijo!

21. seja dné 24. julija. Sklene se postava o izbiranju bikov v drugem in tretjem branju. — Za železnico v Rožno dolino bode plačala dežela 480.000 kron.

Dné 25. julija je sklenil dež. zbor nov **volilni red**, a razdelil volilne okraje prav liberalno tako, da vzame Slovincem vse pravice! Nova kurija dobi 4 poslanca. Natančneje prihodnjič.

Dopisi.

Beljak. (Raznoterosti.) Znano je vsakemu Slovincu, da se dobijo vžigalice, kava, sveče in drugo družbe sv. Cirila in Metoda in pa tudi različne slovenske razglednice. Da je to blago na Koroškem pa prav slabo zastopano, je tudi znano. Tako imajo na primer trgovci po slovenskih krajih vse drugo blago, samo tega, kar nam je v korist, nimajo. Kako lahko bi se pa to doseglo, kaže sledeči slučaj: Znanca-trgovca na Brnci, ki ga poznam kot Slovence, vprašam enkrat, zakaj ne prodaja slovenskih vžigalic, kave, sveč, razglednic in kar se še dobi, in le-ta mi odgovori: No, oskrbi mi kaj, ne vem, kje dobim. Dal sem mu naslov in šel na roke in glejte, danes dobite pri njem to blago in prav lahko ga razpečava. Slovenci, pridno se poslužujte in tirjajte Ciril in Metodovo blago, kajti tovarne dajo od tega dobička vsako leto lepo svoto Ciril-Metodovi družbi. Več ko tovarna razpečava, tem več bo dala prispevka in na ta način prispeva vsaki, kateri rabi to blago, posredno k dohodkom družbe sv. Cirila in Metoda. Na Brnci pa se dobi to blago, kakor tudi raznovrstne slovenske razglednice pri trgovcu g. Tomo Popolariju, ki ima prodajalnico tik cerkve. — Veselilo me je tudi, ko sem bil pred kratkim v Št. Jakobu v Rožni dolini, ko sem zapazil, da se dobi vse to blago tudi tam

pri gospodu Kržiču, ki je otvoril velikansko prodajalno. — Ne vem več natanko, ali zdi se mi pa, da imamo tukaj podružnico sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico. Vsaj slišati je, da se je prej večkrat zborovalo. Vprašal bi rad, kje je odbor? Jaz predlagam, da bi se vsaj v jeseni enkrat napravilo zborovanje v kakem primernem kraju, predno postane zima. — Ko so se kurili kresovi, se je v tukajšnji okolici v dveh krajih vžgal gozd, in sicer zaradi malomarnosti. Stara navada je tukaj, da mečejo pri kresovih goreče gonje (šibe) v zrak. To se je lahko storilo, ko so se kurili kresovi na polju, ni pa pametno kaj sličnega uganjati v gozdu, ko se lahko užge vres. Tedaj bodite drugokrat pazljivi in pustite take brezpomembne šale. Vse po pameti! — Beljaška lutrovska cerkev bo od zunaj kmalu dogotovljena; stolp že stoji, samo čudno za oko je, ko na koncu stolpa ni križa ali kaj primernege, ampak samo nek gotični nasadek. Beljak bode torej kmalu — rešen, ali bodemo potem bolj srečni, tisto se pa še ne vé.

Št. Jakob v Rožu. (Blagoslovljenje zastave.)

Lepo slavnost je obhajal Št. Jakob v Rožu v nedeljo dné 20. julija. Blagoslovljena se je namreč ta dan nova zastava naše slovenske požarne brambe. Vreme je sicer zaviralo nekako našo slavnost, ki se je pa vkljub temu izvršila prav sijajno. Vas je bila lepo okinčana. Z hiš so plapolale mnogoštevilne zastave v národnih, cesarskih in koroških barvah. K blagoslovljenju je prišla tudi sosedna požarna bramba iz Podgorja in zastopstvo veteranskega društva v Rožeku s svojim načelnikom g. Arneje m. Blagoslovljenje se je izvršilo na prijaznem prostoru pred župniščem. Požarna bramba je došla polnoštevilno in zbralo se je obilo národa iz vasi in okolice. Pred blagoslovom je imel domači g. župnik M. Ražun iskren nagovor, v katerem je pojasnoval namen in pomen nove zastave. Novi prapor, ki so ga ta dan dobili brambovci, naj jim bo znamenje edinstva in združenja, ki jih navdušuje k združenemu delovanju. Isto značijo tudi podobe na zastavi: sv. Florijana ter sv. Cirila in Metoda, ki naj navdušujejo one, ki bodo korakali za to zastavo za prav iskreno ljubezen do milega maternega jezika. Na to je g. župnik Hüttner iz Rožeka blagoslovil zastavo. V imenu omizja beljaških Slovincov je pripel g. Grafenauer s primernim nagovorom trak v národnih barvah z napisom: „Varujte svoj dom! Slovensko omizje v Beljaku.“ Slovenski klub v Celovcu je podaril trak v koroških barvah z napisom: „O blagoslovljenju dné 20. julija 1902 — Slovenski klub v Celovcu.“ Občina je podarila trak v cesarskih barvah. Nato se je zastava izročila načelniku požarne brambe g. J. Božiču, ki se je zahvalil za dragoceni dar in obljubil, da jo hočejo požarni brambovci vedno zvesto čuvati! Med blagoslovljenjem so navdušeno in uprav izborni peli gg. beljaški pevci. — V „Národnem domu“ se je nato razvila živahna veselica. Krasno in neumorno so peli gg. beljaški pevci, ki so lahko ponosni na svoj vro izvežbani krepki zbor. Posebno nam je ugajala „Pesem slovenskega omizja v Beljaku“, kateri je besede zložil g. Frolé, a uglasbil jo je g. pevovodja Drag. Rožanc. Pri zabavi je sodelovalo tudi tamburaško društvo „Bisernica“ iz Celovca. — Došli so sledeči brzojavni pozdravi:

Pliberk: Za zastavo vedno bližnjemu v pomoč! Podružnica sv. Cirila in Metoda za Libuče.

Karlove vari: Branite dom, branite národ svoj!

Ljubljana: Nad veselim vašim dnevom se prijetno radujoč, kličemo Vam enoglasno urnebesni: Na pomoč!

Pliberk: Žal, zadržani, kličemo: krepki naprej!

Podgora v Rožu. (Nesreča. — Ogledovanje mrličev.) V torek dné 15. julija je Janez Bernik p. d. Adam oral za ajdo; konja sta se začela med seboj biti in ko ju je gospodar hotel miriti, sta spravila njega in še hlapca pod se in ju teptala tako, da sta gospodar in hlapec nezavestna na mestu obležala. Sreča je bila, da sta konja strange potrgala, drugače bi bila gotovo gospodarja in hlapca ubila. Slišimo, da se je gospodarju, ki je obče spoštovan in priljubljen mož, obrnilo na bolje. Bog daj, da bi kmalu popolnoma ozdravel. — Mrličev v občini Podljubelj ogleduje zdravnik v Borovljah, kateri slovenščine ni zmožen, se toraj tudi z ljudmi ne more natančno zgovoriti. Zapiše včasih ne imena mrličev, ampak drugih ljudij v liste, ki se oddajo župniškemu uradu. Kakšna zmešnjava more enkrat nastati, če župniki v mrtvaške knjige imena tudi tako zapišejo! Zakaj se ne nastavi za ogledovanje mrličev človek, kateri je slovenščine zmožen, da ga ljudje zastopijo in on ljudi?!

Hodiše. (Obsojeni nadučitelj.) Naš nadučitelj g. Staudacher je stal dné 22. jul. pred celovškimi c. kr. okrajnim sodiščem, obtožen radi tepenja otrok. 7letno šolarico Tavčar je bil namreč hudo telesno poškoval. Imela je rani na

ušesih in blizu desnega očesa. Sodišče mu je zato prisodilo 10 kron globe ali 24 ur zapora. — Že pred dalje časom je bil isti učitelj obtožen. Ker je pripeljal kot priče celo vrsto otrok, je bil takrat oproščen. Tudi zdaj si je hotel pomagati z otroci kot pričami, a ni šlo!

Grabštanj. (Požara.) Dne 16. julija popoldne je udarila strela v skedenj M. Pikla p. d. Mežeja v Žabici. Skedenj z vso krmo in orodjem je pogorel. Živino so še rešili in zabranili tudi, da se niso užgala druga poslopja. Škode je 7000 K. — Isti dan je pogorela p. d. Babejeva bajta v Lipi. Goreti je začelo v skednju in kmalu je gorela tudi blizo stoječa hiša. Ljudje so trdno spali, ko je že gorelo. Zbudil jih je nek hlapec.

Št. Rupert pri Velikovcu. (Olepšanje cerkve.) Že pred dvema letoma omissili smo za našo farno cerkev spredaj v presbiteriju dvoje krasnih slikanih oken, obstoječih večinoma iz malih okroglih šipic in v sredi okrašenih s prelepimi medajlon-podobami presv. Jezusovega in Marijinega Srca. V minulem mesecu vstavilo se je v naši cerkvi še četrto novih enako napravljanih slikanih oken z res krasnimi podobami v medaljonih, namreč s podobo sv. Jožefa kot deželnega, sv. Janeza Krstnika kot škofijskega patrona in sv. Neže in sv. Urha kot patronov naših dveh podružničnih cerkev. Steklene slikarije je napravila tvrdka Geglingovi dediči na Dunaju, vstavil jih je pa g. Supersberg v Celovcu. Vse delo je stalo skupaj 2080 kron, katere svote polovico je plačala naša farna cerkev, ostalo polovico pa podružnična cerkev sv. Urha. S tem kinčem je naša cerkev mnogo pridobila. V prihodnjem letu se bo še zadnje okno pod korom enako okrasilo, potem se pa lotimo popraviljanja gotične stranske kapelice. Ova kapelica bo dobila nov kameniti tlak, se bo primerno slikala, vstavila se bodo slikana okna in konečno se bo postavil novi oltar, posvečen kakemu patronu mladine. Do novejših časov je ta kapelica služila kot zakristija in v prejšnjih časih, kakor še stari kmetje pripovedujejo, je g. župnik, ker še ni bilo prisilnega obiskanja šole, ob nedeljah pred blagoslovom pripravljaval v postnem času otroke na velikonočno spoved. Ko bo po dvehletnem popraviljanju ova kapelica vsa prenovljena, potem bo služila zopet podobnemu namenu, kakor v starih časih, vpeljala se bo Marijina družba za mladeniče in deklice, da se tako iz šole izstopivša mladina obvaruje dušnih nevarnosti, in za to družbo se bodo vršili ob določenih časih stanovski nauki v tej kapelici.

Šmihel nad Pliberkom. (Tamburaška društva.) Z veseljem čitamo, da se ustanavlja jedno tamburaško društvo za drugim po našem Korotanu. Prav je! Naj se razlega mila slovanska godba iz sela v mesto, iz mesta v vas. Lepo se je uresničil pregovor, da zgledi vlečejo, ker po ustanovitvi „Bisernice“ se je jelo gibati po vsem slovenskem Koroškem. Tudi pri nas se je govorilo, da bodo imeli Šmihelčani drugo tamburaško društvo na Koroškem, a zaostali so. Veselje in dobra volja se kaže, nedostaja le človeka, ki bi vodil društvo, a tudi denarnih sredstev. Vendar bi se, mislim, lahko oboje dobilo! Vrli šmihelski fantje, posebno pa Vi glasoviti „Gorotanci“, na noge! — V soboto, dne 26. t. m. so se peljali po posebnem vlakcu nemški pevci iz Koroške v Gradec. Tudi nekaj Pliberčanov je šlo zapravljat denar in „hajlat“. Na kolodvoru ni manjkalo „hajlanja“.

Prevalje. (Mesečni zbor katoliškega delavskega društva) vršil se je v nedeljo dne 20. julija klub skrajno neugodnemu vremenu ob jako obilni udeležbi. Po pozdravu vseh došlih — videli smo tudi g. župana in prvega občinskega svetovaleca — se je g. načelnik Rupnik spominjal odišlega tajnika g. Mahrhoferja. Shod izrekel mu je za njegovo neumorno delovanje, vnemo in gorečnost za društvo iskreno zahvalo, ki se zabilježi tudi v zapisniku. Domači kaplan g. kanonik Smolej je opominjal društvnike k slogi, na kar je govoril g. župnik in duh. svetnik Kesnar o pomenu in namenu verskih društev, posebno v sedanjih časih. Razveseljeval je društvnike s krasnim svojim petjem vrli šmihelski „Gorotan“. Upamo, da bomo še večkrat imeli priliko, poslušati slovensko petje tudi na Prevaljah. Vrli „Gorotan“ naj se ne ustraši napadov, katerim je bil pri svojem odhodu izpostavljen. Dotičniki so pač pokazali svojo „omiko“. Čudno: laško, mažarsko petje ne razburja njihovih živcev, samo Slovenec naj bi se na svoji rodni zemlji ne smel oglasiti!

Prevalje. (Red in nered.) Kakor že znano, je za red g. župan poskrbel s tem, da je za vsak kraj imenoval lastne policijske komisarje. Prav! Red mora biti! Za nered, za pitje do ranega jutra pa skrbijo zopet taki, ki se štejejo med — inteligenco, tudi organi, ki so v prvi vrsti poklicani, da skrbé za red.

Prevalje. (Obisk.) Pretekli teden obiskal je naš kraj visokorodni gosp. Arthur prof Henckl-Donnersmark, da si ogleda propale fužine. Na prošnjo, izraženo od občinskega zastopa, gg. žu-

pana Pristova, dr. Herbsta in Filipovsky-a, da bi zopet pričelo kako delo, da kraj ne propade, dala se je izjava, vsled katere smemo upati, da pride zopet življenje med porušeno zidovje. Bog daj!

Iz Spodnjih krajev. (Pravičnost — kje si?) V Gradcu imajo letos nemški pevci svoj poseben pevski praznik. Prav, mi jim ga iz srca privoščimo; saj petje razveseljuje človeka. Čudno se nam pa zdi sledeče: Učitelji, ki so člani pevskih društev, so šole ta čas oproščeni! Kaj bi se reklo o slovenskem učitelju, ki bi se upal prikazati na kakem slovenskem prazniku! Pa še nekaj: Posebno pri nas nadučitelji jako skrbé, so-li kateheti natanjčni gledé poučevanja verouka. Če imajo za to tako skrb, smemo pač tudi mi predpostavljene oblasti vprašati: kedaj bodo pa učitelji, ki so sedaj šole v šole ta čas oproščeni, zadostili svoji dolžnosti, saj so menda tudi učitelji za otroke, ne pa otroci za učitelje?*)

Novičar.

Na Koroškem.

Celovške šolske novice. Na celovski gimnaziji je delalo zrelostni izpit 41 dijakov, in sicer 39 rednih ter dva eksternista. 4 so dobili odliko, 34 je bilo spoznanih za zrele, 2 morata skušnjo ponavljati po počitnicah, 1 je padel za celo leto. Jeseni bo delala zrelostni izpit tudi ženska, in sicer gdé. A. Wüstner iz Celovca. — Na c. kr. državnih rokodelski šoli je bilo minulo šolsko leto 297 šolarjev, in sicer v rokodelski šoli (2 razreda) 61, risarski šoli 11, zimski tečaj za stavbinske učence (3 razredi) 52, obrtna nadaljevalna šola 173. — Na celovski meščanski šoli je poučevalo vkup 16 učiteljev. Učencev je bilo 112 (64 iz Celovca), učenec 270 (220 iz Celovca). Vkup jih je dobilo 53 odliko, 304 prvi red.

Promocija. V Gradcu je bil dne 25. julija promoviran za doktorja pravoslovja g. Blaž Lahovnik, c. kr. konceptni praktikant pri celovškem okrajnem glavarstvu, sin dobroznane rodoljubne družine v Prevaljah. Iskreno čestitamo!

Neurje. V Št. Lovrencu v lesni dolini so imeli dne 16. julija hudo nevihto. Strela je udarila v cerkveni stolp in ranila cerkovnika J. Ortnerja, ki je ravno zvonil. Vrglo ga je močno ob zid. — Dne 10. jul. je toča v Slov. Plajberzi in Bodnu napravila mnogo škode.

Duhovske zadeve. Č. g. V. Segl, župnik v Št. Petru v Tvengu, je postal župnik v Zgornjem Milstatu. — Kot kaplani so nastavljeni gg. novomašniki: G. Brugger v Zagorici, Iv. Hojnik v Globasnici, F. Fiebiger v Kotarčah, F. Lavrinc v Šmarjeti nad Bajtišami, G. Zernatto v Špitalu. — Kot provizorji so nastavljeni gg. kaplani: Jurij Gradl iz Zagorice v Zelče, A. Raidl iz Kotarč v Merče, A. Fliri iz Špitala v Hohenpressen, Franc Ott iz Iršena v Vajze, Ivan Maierhofer iz Prevalj na Gozdanje. — Predstavljeni so gg.: provizor Iv. Keuschnig iz Hohenpressena v Vajze, Iv. Dragasnik iz Globasnice v Prevalje, Iv. Loigge iz Šmarjete v Šentilj, Š. Mikeln iz Šmihela nad Pliberkom v Pliberk. — Za prefekta v „Marijanšče“ prideta gg. Hopfgartner in Fr. Lavre.

Drobiž. Jesenske vojaške vaje bodo letos okrog Celovca, Trga in Beljaka, ter v zilski in leški dolini. — Dne 6. t. m. se je 60letni črevljar A. Leitner v Mauru blizu Trga prepiral z nekim tovarišem. Ta je Leitnerja davil tako, da je obležal mrtev. — V studencu utonila je v Suhu pri Št. Pavlu 24 letna kmetka hči Rozina Aigner. — Nagle smrti je dne 17. t. m. v Celovcu umrl poštni sluga Jan. Wigiser v Celovcu. Ravno je bil od svoje matere prevzel nek zavoj, ko se zgrudi mrtev na tla. Zadel ga je srčna kap. — Ponesrečil je v Selah 77letni posestnik Miha Travnik. Šel je na Setiško planino, da pogleda za živino. Padel je pa čez neko steno ter obležal mrtev. — Blizu Kotič je strela ubila kmetico Schmidt, mater 10 otrok. — 6 biš je pogorelo v Hohenfeldu. Zažgali so otroci. — Dne 8. t. m. so v Volšbergu radi javnega nasilstva zaprli 31letnega slikarskega pomočnika Ig. Buzzi-ja. Kmalu nato se je v ječi obesil. Bil je oženjen in pristojen v Pontebo. — Utonil je dne 20. julija v vojaškem kopališču na vrbskem jezeru rokodelski pomočnik J. Berger. — V Celovcu se je obesil 58letni dninar A. Zeichen iz strahu pred kaznijo. — V Beljaku je skočil dne 23. julija hlapec Glander v Dravo in utonil.

Po slovenskih deželah.

Kaplana so ubili! Iz Makol poročja „Slov. Gospodar“: Gospoda kaplana Antona Mikliča v Makolah so ubili. Dne 16. t. m. je šel na spoved na kraj fare makolske. Nazaj gredé se je oglašil v Majšbergu pri gospodu župniku in proti večeru

*) Opomba uredništva. G. dr. Artur Lemiš, v deželnem zboru se vi kaj radi spominjate katehetov; ne zabite tudi učiteljev, posebno z ozirom na gornji članek!

odišel proti domu. Pot ga je peljala mimo neke hiše, kjer so imeli gostijo. Tukaj, kakor sem izvedel, so bili prežarji. Videli so gospoda kaplana, da gre domu, in ga prestregli ob neki stranski stezi. Prišli so 4 nad-nj. Prvi udaril je gospoda z žalom ali kamnom po glavi, da mu prebije klo-buk, naredi veliko rano 5 cm. globoko v čelu. Gospod se zgrudi in v tem trenutku še drugi mahajo po njem. Gospod obleži nezavesten v krvi. Lopovi zbežijo. Nato je ležal gospod brez zavesti dolgo časa. Ko se nekoliko zavé, se komaj vleče domu, kamor pride ves okrvavljen. Drugi dan je bila komisija in zdravnik je obvezal rano, pa našel pri gospodu tudi še drugo rano na hrbtu, prizadeto od kamena. Gospoda je sprevidel gospod provizor studeniški. Od sedaj se ni več zavedel. Dne 23. t. m. zjutraj je umrl. Sprevid je bil v petek predpoldan. — Celo faro je vznemirila ta novica. Kdo je to storil? Do sedaj so vjeli 3 ptiče, na katere leti sum. Eden je celo orožnikom všel, ko so ga zvezali, a so ga že dobili. Iz katerega vzroka so napadli gospoda? Gosp. Anton Miklič je bil daleč na okoli znan zaradi svojega milega in tihega značaja, bil je priljubljen od vseh, samo „Štajerčeva“ stranka, ki je močno razširjena v Makolah, ga je sovražila smrtno. Žugali in grozili so mu že večkrat, da ga bodo, ker je bil nasprotnik „Štajerca“ in ljudi svaril pred tem strupenim berilom. Zadržal, ko je bilo sv. opravilo pri podružnici sv. Ane, so ga celo motili med službo božjo. Šel jih je posvarit, in zagrozili so mu zopet, ter obljubili, kar so zdaj izvršili. „Štajerc“ je lahko ponosen na take svoje pristaše!

Velik slepar v Trstu. Tržaška policija išče zdaj nekega sleparja, kateri se je predstavljal kot sgr. Loncner, agent furlanske banke v Gorici. Imel je ponarejene dokumente, s katerimi si je pridobil zaupanje. Ponujal je v imenu banke kredit na hipoteke. Vsedlo se mu je več kreditov potrebnih Tržačanov. Eden je hotel 240.000 K, drugi 80.000 kron, tretji 210.000 K itd. Loncner je zahteval po 60 vin. od 1000 K kot „takso“. Potem je prišel z nekim drugim, ki se je imenoval inž. Berkoviča, češ, da je banka sprejela hipoteke in da gredó lahko vknjižiti posojila. Ko so to izvršili, so obema izplačali prizadeti po 200, po 120 K itd. Oba agenta sta izginila, prizadeti so šli v Gorico po denar, tam so pa izvedeli, da je vse skupaj le — sleparstvo.

Križem sveta.

Vsenemško pevsko slavnost so imeli minulo nedeljo v Gradcu. Graška „Tagespost“ vé poročati, da je že v soboto do 6. ure popoldne s posebnimi vlaki došlo 12.650 pevcev iz severnih delov države ter posebno iz „rajha“. Skoro vsako večje nemško pevsko društvo je priredilo v svrhu romanja v Gradec posebni vlak. S „heil“-klici so kajpada pozdravljali dohajajoče goste na vsaki postaji, kjerkoli je bilo ljudi, ki imajo potrebnega navdušenja za ravno v dneh slavnosti toliko slavljeno Vsenemčijo. Zvečer sta bila Gradec in vsa okolica razsvetljena. Pri sprejemu je načelnik koroških pevcev, šolski vodja Peter Pöschl iz Celovca, rekel, da so prišli tudi Korošci iz svojega „bedrohten Land“, udeležiti se nemškega slavja. Odkod neki ima gospod Pöschl toliko znanja! Od kedaj in od katere strani je neki Koroška v „nevarnosti“!! Vojakov ni bilo opaziti nikjer. Zapo-vedali so jim, da morajo ostati v vojašnicah. Vsa slavnost je imela očitno izživajoči vsenemški značaj. Radi tega je prišlo k slavnosti posebno veliko število gostov iz Nemčije. Ker je vojaško zapovedništvo izjavilo, da vojaške godbe dá le pod pogojem, da igra tudi godba bosenskega polka in da se ne razobesijo frankfurtarice, katerih pogojev pripravljalni odbor své ni sprejel, pripeljali so bavarski pevci seboj bavarsko vojaško godbo iz Monakovega, katero je dala na razpolago bavarska vojaška uprava. Ta vojaška godba iz Nemčije je v Gradcu že v soboto javno koncertirala na veliko veselje južnih in severnih „heilovcev“. V okolici je gorelo mnogo kresov. Priznati se mora, da so Nemci z združenimi močmi priredili veliko velenemško demonstracijo. Razume se, da se je slavnosti udeležilo tudi mnogo tatov, ki so izvršili veliko število žepnih tatvin. Govori se, da so prišli v Gradec na slavnost celo angleški žepni tatje.

Vsled svinjske kuge pokončalo se je uradoma v Avstriji v času od 27. septembra 1900. do 31. marca 1902. l. 103.710 prašičev in je imel državni zaklad vsled tega 3,218.889 K 14 vin. izdatkov. In uspeh!? Zadnji izkaz o živinskih kužnih boleznih nam na to odgovarja s 699 okuženimi hlevi. Seve se imamo za to gospodom Madjarom in skrajni potrpežljivosti avstrijskih davkoplačevalcev zahvaliti. Radovedni smo, ako se bo povodom nagodbenih obravnav našlo v državnem zboru primerno zadosti odločnosti napram ljubim okuženim sosedom.

Prvotna domovanja Slovencev. Kako razširjeni so bili stari Slovenci, nam pripoveduje zgodovina. Vendar se pa še najdejo taki, ki ugovarjajo zgodovinskim resnicam. Za take imamo seveda še bolj trdnih dokazov. Da so se naša domovja raz-

tezala do puštriske doline v Tirolah, to nam dokazuje skoro izključno slovanska imena tamošnjih krajev. Pa tudi mnogo rodbinskih imen je tam slovenskega izvora. Sploh je pa to v obče znano. Manj znano je, da so Slovenci stanovali na Bavarskem. „Neue Augsburg Zeitung“ je prinesla nedavno sledečo zanimivo vest: Pretzfeld, 7. junija. Na hribu zvanem „Walberberg“ so našli danes pri izkopavanju kamenja zanesljive sledove staroslovanske kulturne naselbine. Kake tri četrtine metra pod zemljo so našli ostanke posod in pepel od ječmenovega zrna itd. Veščaki so nadzorovali izkopavanje in vzeli seboj najdene predmete. — Razen tega pa je zanimivo tudi sledeče: V okolici Donauwörtha so tamošnji prebivalci ravno tako oblečeni, kakor nekdanj pri nas, namreč: moški škornji, „na zlec“, irhaste hlače, „lajbelc“ s polokroglimi „knofmi“, okoli vrata „židan facanetel“ in kosmate klobuke. Rokavov nima nobeden. Ženske imajo navadno črno obleko in bele „facanetelne“ na glavi (pêče). Da so živeli Slovenci tukaj, jamčijo tudi krajna imena. Na Bavarskem imamo: Windisch Laibach, Windisch Bergdorf, Windisch Büchen, Windisch Grün, Windisch Eschenbach, Windisch Hausen in Windisch Letten. Na Tirolskem je Windisch Matrei. Zanimalo bi v prvi vrsti narodolovce, zbirati družinska imena v teh krajih.

Stolp sv. Marka v Benetkah — se je podrl. Dne 14. julija se je svetovnoznani, zgodovinski stolp sv. Marka, nazvan le „Campanile San Marco“, porušil. Že nekaj dni pred so se pokazale na stolpu sumljive razpoke, vsled česar je bil tudi prostor prometu zaprt in najbližnja stanovanja so se morala izprazniti. In le tej previdnosti se je zahvaliti, da ni bilo pri katastrofi človeških žrtev. Stolp je bil skoro 100 metrov visok ter se je začel graditi leta 888. po Kr. za vlade doža Pietra Tribune. Dogotovljen pa je bil še-le leta 1510. Bil je priča vsega sijaja in propada ponosnih Benetk. Ponižal pa je tega zgodovinskega orjaka Napoleon, ki je jezdil svojega konja na vrh njegovih stopnic. Kdor je obiskal Benetke, tudi ni pozabil posetiti ta stolp, od koder se je nudil čarokrasni razgled. Mestni svet se je takoj po dogodku sešel k izvanredni seji ter zaprosil ministerstvo brzojavno za pomoč, da se stolp znova zgradi.

Pruska pravičnost. Pruski uradni list oborniškega okraja na Poznanjskem je objavil pred nekoliko leti vladni odlok, ki je naznanjal, da je cesar določil 13 letni deklici Pelagiji Fromm, hčeri čevljarkega mojstra Leopolda Fromma, častno darilo (ker je rešila nekega dečka iz nevarnosti vtopljenja) s tem dodatkom, da se ji ono darilo izplača, kedar doseže 18. leto. Ko je deklica pred nekoliko meseci dosegla 18. leto, šel je njen oče k „landratu“ s prošnjo, da bi se hčeri oni častni denar izplačal. Ali kako se je zavzel, ko je dobil na svojo prošnjo ta-le odgovor: „Sami ste vzrok, ako vaša hči ne dobi častnega darila; slišal sem, da pri volitvah glasujete s Poljaki!“

Ponemčevanje pri šivanju perila. „Geselliger“ naznanja, da je pruska vlada v Kvidzinji in Gdanjsku ukazala, da morajo vaške učiteljice ženskih ročnih del pri pouku s svojimi učenkami govoriti nemški. Učiteljice, ki bodo govorile poljski ali ki nemški ne znajo, izgubijo službo.

Prusi in Poljaki. Večina sedanje pruske države je bila pred stoletji slovanska. Imena rek, krajev, gora, celo oseb kažejo, da so Nemci le s kruto silo zatrli slovanske rodove. Ostalo pa je še na vzhodu nekaj milijonov Poljakov, ki so Prusom na potu proti vzhodu. Z vsemi sredstvi skušajo Prusi še te ostanke slovanske zemlje pridobiti za mater Germanijo. Ponemčujejo v šoli in uradih, a poljski rod le živi. Poskušajo sedaj z denarjem. Milijone so že izdali, da pokupijo poljska zemljišča in jih dajo nemškim družinam. Vsaka nova nemška družina stane nemško državo 8000 do 10.000 mark in še več. Naravno, da se Poljaki branijo. Ustanovili so poljske banke, ki nakupujejo propala posestva ter je oddajajo svojim rojakom. In Prusi se še čudijo, ako svet ne hvale njihove „človekoljubnosti“.

V južni Afriki. Iz Pretorije poročajo, da sta nastali med Buri dve stranki, ki se preganjata. Oni, ki so v boju vstrajali do konca, sovražijo one, ki so se udali med vojno. Nekaj jih je bilo baje ustreljenih. Neizprosni in bojevitni Buri nosijo zelena znamenja, da se razločujejo od drugih, ki so med vojno prisegli Angliji zvestobo. Buri trdijo, da se svoji neodvisnosti niso odpovedali ter da so bili z lažnjivimi poročili zapeljani, odložiti orožje. Mnogim poveljnikom se očita izdajstvo. V Transvalu so Buri nezadovoljnejši kot v Oranju. Gotovo je, da Buri z mirom niso zadovoljni. Zakaj so se burski poveljniki kar čez noč udali, to je še sedaj tajnost. Sumi se, da so bili podkupljeni. Sicer pa bodo Angleži drago plačali svojo grabežljivost. Neglede na ogromne vojne stroške, morajo sedaj v Južni Afriki za stražo vzdrževati 50.000 mož.

Sultanov strah. Sultan se je začel bati svojih lastnih vojakov in je zaukazal, da se morajo

pravi topovi, s katerimi so se vadili do sedaj topničarski kadeti, zamenjati z lesenimi modeli! Istotako se morajo puške v vseh vojaških šolah zamenjati z lesenimi puškami. Na vseh carigradskih šolah pa se je odpravil zgodovinski pouk razun kronologije sultanov; pri onih pa, ki so umrli nasilne smrti, mora se način smrti namočati! In — vendar je „zgodovina učiteljica narodov“! Sultanu pa je seveda na tem ležeče, da se njegovi narodi ničesar ne naučijo. Nadalje je sultan častnikom z dežele strogo prepovedal prihajati v — Carigrad. Ako ima sultan že pred svojimi vojniki takov svet strah, potem seveda ni prav nič čudnega, da se še desetkrat bolj boji albanskega pretendenta Ivana Kastriote, kateri pride te dni baje v Albanijo. Sultan je vsled tega zaukazal, naj Kastrioto takoj primejo, čim stopi na turška tla, in ga odvedejo v Carigrad, kjer ga — seveda, ako se jim posreči uloviti ga — skrajšajo za eno glavo. Med tem so že zaprli nekaj albanskih odličnjakov, pri katerih so našli Kastriotovo proklamacijo, in jih bodo tožili radi veleizdaje.

Gospodarske stvari.

Saditev visokodebelnega drevja. Ako dobiš iz drevesnice živo in zdravo drevo in je zemlja količkaj sposobna za dotično drevesno pleme, si le sam vzrok, če ti drevo ne raste. Nepravilno ravnanje umori drevo, ti pa dolžiš tistega, ki ti je drevo prodal. Iz drevesnice c. kr. kmetijske družbe damo letos do 20.000 lepih dreves; prepričani smo, da bodo vsa prav lepo rastle, če bodo sadjarji prav ravnali z njimi. Najvažnejše delo je pravilna saditev. zato pa o tej reči ni nikoli dovolj pouka, in iz tega vzroka v nastopnih vrstah iznova obravnavamo saditev drevja, in sicer visokodebelnega.

Če drevje sadiš jeseni, izkoplji jame nekaj tednov poprej, če ga pa sadiš spomladi, jih naredi že prejšnjo jesen.

Jame naj imajo v dobri, debeli zemlji po 1 m premera in po 60 cm globokosti, v slabjši zemlji pa po 2 do 2 1/3 m premera in po 1 m globokosti.

Če zemlja prija dotičnemu sadnemu plemenu, je prav, drugače jo ga pomešaj z dobro zemljo in z mešancem.

Kadar pričneš saditi, zrahljaj jami dno in jo prični tako zasipati, da pride najboljša zemlja okoli korenin in tja, koder se bodo korenine pozneje razširjale.

Srčne in vse debele stranske korenine nekoliko skrajšaj; odreza naj bo gladka in navpična na drevesno os. Od drobnih koreninic odstrani samo raztrgane in zamotane.

Sadi toliko globoko, da drevo, kadar se zemlja poleže, tako globoko tiči v zemlji, kakor je raslo v drevesnici. Če vsadiš drevo globokeje, gotovo peša, ostane nerodno ali se celo posuši. Med korenine in pod nje deni z roko dobre zemlje, sploh pri sajenju ne hrani rok in kolen, če hočeš delo dobro zvršiti. Korenine razprostri tako, da dobe naravno lego. Iz ostale zemlje naredi okoli drevesa 1 do 1 1/2 m širok kolobar.

Če sadiš drevo v gorko in rahlo zemljo, prilij mu precej, kadar si ga vsadil, prav močno z vodo.

Predno jamo napolniš in drevo vsadiš, zabij v dno jame kol, h kateremu priveži drevo najprej prav rahlo, in šele potem prav trdno, kadar se je zemlja in z njo drevo posedlo. Če drevo precej trdno povežeš, se zemlja posede, drevo pa obvisi na kolu ter se posuši. Kol bodi toliko dolg, da sega do krone, in postavljen na južno (solnčno) stran drevesa.

Kol bodi brez lubadi, ker je ona ugodno zavetje raznim mrčesom. Drevo priveži h kolu na pr. z vrbovo trto, med vez in drevo pa deni mahu.

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda

Tržne cene.

V Celovcu, dné 24. julija 1902.

Ime blaga	na birne		na hektolitru		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenca	—	—	—	—	— konj
rž	8	93	11	16	— pitana vola
ječmen	—	—	—	—	10 vprežnih volov
oves	5	88	7	35	— juncev
turšica	—	—	—	—	— krav
pšeno	14	—	17	50	— telci
fižol rdeč	—	—	—	—	— pitanih svinj
krompir	—	—	—	—	— prasce
grah	—	—	—	—	
ajda	7	90	9	87	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po 270 K do 280 K, krave po 116 K do 240 K.

Sladko seno je meterski cent po 4 K — v do 6 K — v, kisló seno po 3 K 40 v do 5 K 80 v, slama po 3 K 40 v do 4 K — v. Promet je bil slab.

Dražbe.

(Kratice: vl. št. = vlozna številka; d. ob. = davčna občina.)

Trbiž. Dne 14. avgusta ob 9. uri, Josleva kmetija v Žabnicah, vl. št. 20, d. ob. Zabnice. Cena 11.838 kron, najnižja ponudba 7892 kron.

Velikovec. Dne 9. avgusta ob 10. uri, Kramerjevo posestvo, vl. št. 12, 52 in 53, d. ob. Tinje. Cena vkup 12.346 kron, najnižja ponudba 8230 kron.

Loterijske številke od 26. julija 1902.

Linc	62	3	84	34	70
Trst	26	4f	59	64	69

Vabilo.

Hranilnica in posojilnica v Spodnjem Dravogradu bo imela dne 2. avgusta t. l. ob 1. uri popoldne pri Rabiču svoj izvanredni občni zbor, h kateremu svoje ude uljudno vabi. Ako se ob določeni uri ne zbere potrebno število zadržnikov, vršil se bo zbor ob 2. uri pri vsakem številu udov, da sklepa o preuredbi društvenih pravil. **Odbor.**

NAZNANILA.

V zalogi tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu je izšla v drugem popravljenem in pomnoženem natisu:

Cecilija.

Cerkvena pesmarica.

I. del.

Uredil Anton Foerster.

Velja: za ude broširan iztis 1 krono, v prt vezan 1 krono 80 vin.; za neude in po knjigarnah broširan iztis 1 krono 40 vin., v prt vezan 2 kroni 20 vin. Poštine je plačati za posamezne iztise 30 vinarjev. Denar naj se blagovoljno pošlje po poštni nakaznici takoj z naročilom vred.

Zajamčeno pristno mašno vino.

Kmetijsko društvo v Vipavi priporoča je knezoškofjski ordinarijat ljubljanski v svojem listu leta 1898. za nakup zajamčeno pristnega **mašnega vina** vč. duhovščini zato, ker je omenjeno društvo gledé razpošiljanja mašnih vin pod strogim nadzorstvom župnika-dekana v Vipavi. — Razpošilja se od 56 litrov naprej po 34 kron in više po stopinjah kvalitete za 100 litrov **loco kolodvor Postojna**. Rdeče namizno vino — kakor tudi večje množine — ceneje. — Na zahtevanje pošiljajo se vzorci. Posoda se zaračuni po dobavni ceni ali se ista vrne franko v šestih tednih.

Kmetijska zadruga v Vipavi (Kranjsko).

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v „Národní šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda

v Velikovecu

se priporoča p. n. slovenskim starišem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola; poseben ozir se jemlje na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dné 15. oktobra t. l. Plačila 8 gld. mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovecu na Koroškem.

Prodá se Gorejeva kmetija

v Orličivasi, fara Št. Rupert pri Velikovecu, pol ure od mesta oddaljena. Posestvo ima 28 birnov posevte, 1 oral travnika in 7 oralov dobro zaraščene nega lesa za domačo potrebo. Hiša in gospodarsko poslopje je celo novo (l. 1889. zidano), hlev na traverse obokan za 12 goved živine, lep sadni vrt. Več pove posestnik **Jožef Švajger**, p. d. Gorej v Orličivasi, pošta Velikovec.

V najem se dá lepa kmetija

v **Košentavru**. Lepo zidana hiša; obilo polja, travnikov in gozda. Več se izve pri gostilničarju **Štefanu Hornböku** v Goričah, pošta Podgoro (Unterbergen) na Koroškem.